

POSTANOWIENIE

8 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

na posiedzeniu niejawnym 8 maja 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Syndyka masy upadłości F. spółki
z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w G.
przeciwko P. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ż.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ż.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z 20 października 2022 r., V AGa 510/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 29 września 2021 r. Sąd Okręgowy w Gliwicach zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2 317 274, 44 zł z ustawowymi odsetkami (pkt 1), umorzył postępowanie w pozostałym zakresie (pkt 2) oraz orzekł o kosztach procesu (pkt 3-6).

Wyrokiem z 20 października 2022 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację pozwanej (pkt 1) i orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt 2).

Pozwana wniosła skargę kasacyjną, skarżąc wyrok Sądu drugiej instancji w części, wnosząc o jego uchylenie w części dotyczącej oddalenia apelacji i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego i orzeczenie co od istoty sprawy, zarzucając naruszenie prawa materialnego przez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca podała jako podstawę przedsądu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wskazując na potrzebę wykładni przepisów prawa materialnego, tj. art. 518 § 1 pkt 1 k.c. oraz art. 373 § 1 k.c. (przepis powołany omyłkowo, zapewne chodzi o art. 373 k.c.) w zw. z art. 647¹ § 5 k.c. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 czerwca 2017 r.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń, wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych. Nie jest to ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. W judykaturze wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek, przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś do merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2023 r., I CSK 6201/22).

Powołanie się na przesłankę przedsądu, przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne

mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy. Jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach, wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu. Konieczne jest ponadto wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07 i z 8 lipca 2008 r., I CSK 111/08, z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. ma za przedmiot analizę konkretnych przepisów i do tego się ogranicza, a więc nie polega na jednoczesnej wykładni kilku przepisów i poszukiwaniu na tej podstawie określonej normy prawnej, która mogła albo nie mogła zostać zastosowana w indywidualnej sprawie, objętej skargą kasacyjną (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 stycznia 2022 r., I CSK 1467/22).

Argumentacja pozwanej powołana w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala na stwierdzenie, że wystąpiła przesłanka potrzeby wykładni wskazanych przepisów.

Zgłoszona kwestia nie wykracza poza zwykłą wykładnię i stosowanie prawa; zwykła wykładnia przepisu nie wypełnia podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. (*a contrario*). Znaczenie ma dopiero kwalifikowana potrzeba wykładni przepisu, wynikająca z poważnych wątpliwości lub rozbieżności w orzecznictwie.

Wątpliwości skarżącej dotyczą kwestii podstawy prawnej rozliczeń pomiędzy wykonawcą a inwestorem w przypadku, gdy zostanie zapłacone wynagrodzenie przez inwestora. Skarżąca w uzasadnieniu wniosku, odwołując się do orzecznictwa sądowego i doktryny, opisała dwa rozbieżne poglądy w stosowaniu prawa materialnego w sytuacji zaspokojenia roszczeń podwykonawcy o zapłatę wynagrodzenia przez inwestora robót budowlanych i związanych z tym roszczeń

regresowych. Odnośnie możliwości zastosowania w takiej sytuacji jako podstawy art. 518 § 1 pkt 1 k.c. przykładowo przytoczyła treść wyroku Sądu Najwyższego z 24 kwietnia 2018 r., V CSK 292/17 i Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 22 sierpnia 2013 r., I ACa 289/13. Z kolei co do możliwości zastosowania drugiej podstawy, czyli art. 376 § 1 k.c., wskazała na wyrok Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2008 r., V CSK 179/07 oraz dwa wyroki Sądów Apelacyjnych z Warszawy z 18 listopada 2019 r., VI ACa 459/19 i z 13 grudnia 2018 r., VI ACa 1572/17, także przyjęcie tego stanowiska przez Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Zdaniem Sądu Najwyższego w składzie orzekającym w sprawie niniejszej, nie istnieją już obecnie powołane przez skarżącą przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania. W najnowszym orzecznictwie Sąd Najwyższy opowiedział się za stosowaniem art. 376 § 1 k.c., a nie art. 518 § 1 k.c. w opisanych w skardze sytuacjach. Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie przychylił się do wykładni podstawy prawnej rozliczeń regresowych między inwestorem a wykonawcą, zawartej w postanowieniu Sądu Najwyższego z 17 czerwca 2019 r., I CSK 3/19 oraz z 27 lutego 2020 r., I CSK 510/19 (zob. także powołane tam orzecznictwo). W uzasadnieniu ostatniego z powołanych orzeczeń wskazano, że art. 647¹ § 5 k.c. statuuje ustawową bierną solidarność o charakterze gwarancyjnym w postaci odpowiedzialności *ex lege* za cudzy dług, czego celem jest zapewnienie ochrony podwykonawcom. Podstawę rozliczeń regresowych między inwestorem a wykonawcą stanowi natomiast art. 376 § 1 k.c. Roszczenie regresowe powstaje dopiero po dokonaniu spłaty wierzyciela (podwykonawcy).

Z uwagi na istnienie przekonujących i jednoznacznych wypowiedzi Sądu Najwyższego rozstrzygających wątpliwości co do wykładni przedstawionych w skardze przepisów prawa, nie ma już obecnie potrzeby wypowiedzania się w tej kwestii ponownie przez Sąd Najwyższy.

Mając na względzie zaprezentowane argumenty, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie znajdując też okoliczności, które obowiązyany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

[SOP]

[ms]